

ĐIỀU TRỊ NGHIỆN CÁC CHẤT DẠNG THUỐC PHIỆN BẰNG THUỐC METHADONE TẠI QUẢNG BÌNH - MỘT NHU CẦU CẤP THIẾT

LÊ HỒNG

Trung tâm Giáo dục Sức khỏe Quảng Bình

Chương trình điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone được chính thức triển khai thí điểm tại thành phố Hải Phòng và thành phố Hồ Chí Minh từ năm 2008. Kết quả đánh giá bước đầu đề án triển khai thí điểm điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone do Bộ Y tế tiến hành ghi nhận những kết quả hết sức tích cực, làm giảm đáng kể hành vi sử dụng ma túy và giảm hành vi nguy cơ lây nhiễm HIV trong nhóm bệnh nhân tham gia điều trị, mang lại nhiều lợi ích cho bản thân bệnh nhân, gia đình và xã hội. Điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế Methadone là một trong những biện pháp đã đem lại nhiều hiệu quả cho các tỉnh đã triển khai và trên thực tế việc triển khai chương trình này tại Quảng Bình là nhu cầu cấp thiết. Đây chính là một trong những điểm nhân quan trọng để bảo vệ mọi người giảm thiểu sự đe dọa của hiểm họa ma túy và nguy cơ lây nhiễm HIV, hạn chế số người sử dụng ma túy tại cộng đồng.

Methadone là chất thay thế được sử dụng trong điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện được sử dụng hoàn toàn qua đường uống, dưới dạng siro, làm giảm thèm muốn và khóa tác động của hêrôin từ từ nên được coi là giải pháp an toàn cho sức khỏe của người nghiện, giúp người bệnh phục hồi chức năng tâm lý, xã hội, lao động và tái hoà nhập cộng

đồng, đồng thời giảm nguy cơ lây nhiễm HIV, viêm gan B, C. Hiệu quả của việc điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone đã được minh chứng ở nhiều quốc gia trên thế giới và ở một số tỉnh, thành trong cả nước. Hiện nay, trên thế giới có 70 nước triển khai chương trình này. Tại Việt Nam, đến nay, chương trình này đã mở rộng đến 30 tỉnh, thành với 80 cơ sở điều trị.

Theo đánh giá của Bộ Y tế và kinh nghiệm thực tế của các quốc gia trên thế giới cũng như các tỉnh, thành trên cả nước đã triển khai thực hiện thì chương trình điều trị duy trì thay thế bằng Methadone đã đáp ứng được nguyện vọng và đạt được sự ủng hộ của nhiều người nghiện chích ma túy, của gia đình người nghiện, cộng đồng và bước đầu đã đạt được mục tiêu đề ra. Việc sử dụng hêrôin trong nhóm bệnh nhân tham gia điều trị đã giảm đi đáng kể cả về tần suất và liều sử dụng; giảm nguy cơ lây nhiễm HIV trong nhóm đối tượng tham gia điều trị; đa số bệnh nhân có cải thiện về sức khỏe, chuyển biến tích cực về thái độ cũng như cuộc sống sau một thời gian điều trị.

Không những có tác động tích cực đối với bản thân về mặt sức khỏe, ổn định về mặt tâm lý mà chương trình điều trị duy trì thay thế bằng thuốc Methadone còn có tác động tích cực về mặt tài chính. Thay vì nhà nước bỏ ra hàng chục tỷ đồng mỗi năm để tạm giam người nghiện và vận hành các trại cai nghiện

Đ/c Trần Tiến Dũng - Phó Chủ tịch UBND tỉnh cắt băng khánh thành cơ sở điều trị Methadone

Ảnh: L.H

tập trung thì điều trị bằng thuốc Methadone là phương pháp hiệu quả, chi phí rẻ, phù hợp với điều kiện kinh tế của Việt Nam.

Trước những lợi ích tích cực trên, UBND tỉnh đã phê duyệt kế hoạch triển khai thí điểm chương trình điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng Methadone tại Quảng Bình giai đoạn 2013 - 2018. Theo đó, mục tiêu chung của chương trình là góp phần làm giảm lây nhiễm HIV cũng như một số bệnh có liên quan trong nhóm người nghiện các chất dạng thuốc phiện và từ nhóm nghiện các chất dạng thuốc phiện ra cộng đồng; cải thiện sức khỏe và chất lượng cuộc sống, hỗ trợ tái hòa nhập cộng đồng cho các đối tượng này. Cụ thể, sẽ triển khai thí điểm cơ sở điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone tại Trung tâm Phòng chống HIV/AIDS. Sau

đó sẽ tiếp tục duy trì cơ sở điều trị tại Quảng Bình, đồng thời xem xét tính hiệu quả để nhân rộng mô hình tại một số huyện, thị xã, thành phố trong tỉnh. Đến thời điểm này, về mặt pháp lý đã được Sở Y tế thực hiện đầy đủ, đã thành lập Khoa Điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone trực thuộc Trung tâm Phòng chống HIV/AIDS tỉnh với cơ cấu nhân sự gồm 13 nhân viên. Tuy nhiên, do khó khăn về kinh phí, nhân sự nên trong giai đoạn thí điểm, chỉ mới tuyển dụng 5 vị trí gồm: bác sĩ điều trị, nhân viên cấp phát thuốc, nhân viên tư vấn và nhân viên hành chính. Các nhân sự khác như: lãnh đạo, kế toán, xét nghiệm, bảo vệ... cán bộ của Trung tâm Phòng chống HIV/AIDS sẽ kiêm nhiệm.

Điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện

bằng thuốc thay thế đang là một trong những biện pháp can thiệp dự phòng lây nhiễm HIV ở Việt Nam. Tuy là ma túy, song Methadone có ưu điểm là không tăng liều, do có tác dụng ít nhất trong 24 giờ nên mỗi ngày chỉ dùng 1 lần. Thuốc Methadone cũng không tạo những kích thích, hưng phấn quá cao như heroin... Một ưu điểm khác là thuốc Methadone dùng bằng cách uống nên không thể lây nhiễm HIV. Người nghiện khi dùng thuốc Methadone vẫn có thể lao động bình thường. Đồng thời Methadone có tác dụng gây khoái cảm nhưng không đủ mạnh nên đây được gọi là phương pháp điều trị thay thế.

Bác sĩ Trần Hùng - Phó Trưởng Khoa điều trị Trung tâm Phòng chống HIV/AIDS cho biết: Để được tham gia chương trình điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng Methadone tại Quảng Bình cần có các điều kiện như: đủ 18 tuổi trở lên và phải có đơn tự nguyện tham gia điều trị bằng Methadone và cam kết tuân thủ điều trị, có hộ khẩu thường trú tại Quảng Bình.

Có thể nói việc sử dụng phương pháp này ngoài việc giúp giảm chi phí đối với các gia đình có người nghiện ma túy thì sau khi điều trị, người bệnh không phải chịu tác động và chẳng còn bị ám ảnh bởi việc tìm kiếm ma túy. Tại Quảng Bình tệ nạn ma túy đã và đang trở thành nỗi ám ảnh cho gia đình, dòng tộc, trong đó thế hệ trẻ chính là những nạn nhân chịu sự tác động lớn nhất. Theo số liệu của lực lượng cảnh sát phòng chống tội phạm ma túy, số người nghiện chích ma túy có hồ sơ theo dõi, quản lý trong tỉnh xấp xỉ 1.900 người nhưng trên thực tế con số này còn gấp nhiều hơn thế. Một điều đáng báo động là có trên 70% con nghiện ở dưới tuổi 30 và xu hướng càng ngày càng gia tăng ở lứa tuổi này. Như vậy, với việc triển khai điều trị cai nghiện ma túy bằng thuốc

Methadone tại Việt Nam nói chung và Quảng Bình nói riêng bước đầu góp phần tạo sự ổn định về an ninh trật tự cũng như hiệu quả về y tế, cải thiện kinh tế, việc làm, đảm bảo đời sống và đem lại hạnh phúc cho các gia đình...

Ông Trần Xuân Phú - Giám đốc Trung tâm Phòng chống HIV/AIDS cho biết: trong thời gian tới Trung tâm sẽ trình cấp có thẩm quyền phê duyệt về việc mở rộng chương trình này về các huyện vùng sâu, vùng xa, những huyện ở xa trung tâm không có điều kiện đi lại để đảm bảo cho quá trình điều trị của đối tượng không bị gián đoạn.

Đưa người nghiện tái hòa nhập cộng đồng quả là một bài toán không hề nhỏ. Để giảm thiểu tác hại gây ra do tệ nạn ma túy đòi hỏi cần sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị các cấp và sự chung tay góp sức của cả cộng đồng. Điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc Methadone đã và đang mở ra niềm hy vọng lớn đối với những người muốn từ bỏ ma túy, đồng thời góp phần giảm thiểu tỷ lệ lây nhiễm HIV, tác dụng thể hiện rõ nhất là cả sức khỏe thể chất và tinh thần được cải thiện đáng kể, góp phần mang lại hạnh phúc cho gia đình họ và sự bình yên cho xã hội. Đoạn tuyệt được với ma túy cũng có nghĩa là họ trở lại được với cuộc sống và hơn thế là cảm nhận được niềm vui khi có sức khỏe để lao động như một người bình thường, có ích cho xã hội... và điều trị nghiện các chất dạng thuốc phiện bằng thuốc thay thế Methadone là một trong những biện pháp đã đem lại nhiều hiệu quả cho các tỉnh đã triển khai và trên thực tế việc triển khai chương trình này tại Quảng Bình là nhu cầu cấp thiết. Đây chính là một trong những điểm nhấn quan trọng để bảo vệ mọi người giảm thiểu sự đe dọa của hiểm họa ma túy và nguy cơ lây nhiễm HIV, hạn chế số người sử dụng ma túy tại cộng đồng ■